

Protokół kontroli doraźnej

1. Nazwa szkoły, siedziba: **Szkoła Podstawowa nr 12 im. Mikołaja Kopernika w Gliwicach w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 2 w Gliwicach, ul. M. Kopernika 63, 44-117 Gliwice**
2. Imię i nazwisko dyrektora szkoły: **Krystyna Kondrusiewicz**
3. Nazwa i siedziba organu sprawującego nadzór pedagogiczny: **Śląski Kurator Oświaty, ul. Powstańców 41a, 40-024 Katowice**
4. Imię i nazwisko kontrolującego: **Beata Górna**
5. Data wydania i numer upoważnienia do przeprowadzenia kontroli: **23 stycznia 2024 r., DK-GL.5533.1.5.2024**
6. Terminy rozpoczęcia i zakończenia kontroli: **23 stycznia 2024 r. / 25 stycznia 2024 r.**
7. Tematyka kontroli: **Kontrola w zakresie przestrzegania praw dziecka i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.**
8. Czynności kontrolne:

Kontrolę przeprowadzono na polecenie Śląskiego Kuratora Oświaty w związku z korespondencją elektroniczną z dnia 13.01.2024 r. (rejestracja w systemie elektronicznym urzędu: 15.01.2024 r.), która zawierała informacje o stosowaniu przez nauczyciela wychowawcę przemocy fizycznej i psychicznej wobec ucznia.

Informacje o stanie faktycznym pozyskiwano w trakcie rozmów z dyrektorem zespołu panią Krystyną Kondrusiewicz, wychowawcą oddziału i nauczycielem współorganizującym. Dokonano wglądu do dokumentacji ucznia objętego kształceniem specjalnym, wyników ankiety przeprowadzonej przez pedagoga, wydruków z dziennika elektronicznego oraz notatek służbowych pracowników szkoły. Przeprowadzono wśród uczniów anonimową i dobrowolną ankietę oraz obserwowano zajęcia prowadzone przez nauczyciela. Pani dyrektor zebrała zgody rodziców na udział dzieci w ankiecie.

9. Opis ustalonego stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości.

Pani dyrektor wyjaśniła, że po otrzymaniu 22.12.2023 r. zawiadomienia rodzica o możliwości naruszenia nietykalności cielesnej (przemoc fizyczna) oraz stosowania przemocy psychicznej (krzyki) wobec ucznia przez wychowawcę oddziału, w dniach 19 i 20.12.2023 r., zdecydowała o niezwłocznej obserwacji zajęć tego nauczyciela. Ze względu na fakt, że był to ostatni dzień przed rozpoczęciem zimowej przerwy świątecznej i w szkole odbywały się okolicznościowe wydarzenia, po zakończonym koncercie kolęd i pastorałek, pani dyrektor wraz z panią wicedyrektor udały się na zajęcia opiekuńczo-wychowawcze w 5b. Przedmiotem obserwacji była weryfikacja relacji nauczyciel-uczeń oraz uczeń-uczeń. Kierująca zespołem relacjonuje, że przeprowadziła rozmowy z dziećmi na różne tematy związane z atmosferą, relacjami w klasie, w tym dopytywała o to, czy w ostatnim czasie wydarzyły się sytuacje, które wzbudziły ich niepokój. Według pani dyrektor, uczniowie

Kouy

BL

opowiadali o lekcjach, jak przebiegają, które przedmioty lubią i dlaczego, co im się podoba, a co nie. Nie informowali o żadnych przykrych zdarzeniach. Podczas spotkania panowała przyjazna i radosna atmosfera, dzieci chętnie podejmowały rozmowę. Potwierdzały, że lubią swoją wychowawczynię i nie chcą zmiany opiekuna.

Tego samego dnia kierująca szkołą odbyła rozmowy wyjaśniające z nauczycielkami, które wskazał rodzic oraz poprosiła je o pisemne odniesienie się do sprawy. Pisma wpłynęły do sekretariatu szkoły 28.12.2023 r. Dokumenty okazano w dniu kontroli.

Wychowawczyni, w sporządzonej na prośbę dyrekcji notatce, wyjaśniła: „W dniu 19.12.2023 r. podczas lekcji historii omawiałam temat (...). Zgodnie z zaleceniami w orzeczeniu (*tu: dane osobowe dziecka, którego dotyczy sprawa – przyp. wiz.*) lekcje są przygotowywane i dostosowane do możliwości właśnie tego ucznia (wydłużony czas na sprawdzianach i dostosowany sprawdzian według zaleceń w orzeczeniu, często grafonotki, zamiast tradycyjnej notatki). Kilkuminutowy filmik, ułatwia notowanie trudnych słówek i dat. Uczeń (*tu: jw.*) nie był zainteresowany zajęciami – jego uwaga była skupiona wyłącznie na gumkach, z których składała się bransoletka (prezent, który otrzymali wszyscy uczniowie od jednej z koleżanek). Gumki były porozrzucane po całej ławce, ponieważ rozplątał bransoletkę.

W trakcie lekcji wielokrotnie prosiłam ucznia (*tu: jw.*), aby schował gumki którymi się bawił. Uczeń pomimo kolejnych prośb nie chciał notować, a na ponowne pytanie, dlaczego nie notuje odpowiedział, że: «nudzą go wszystkie lekcje, bo trzeba tylko siedzieć i pisać». (*tu: jw.*) nie wyjmował książki i zeszytu z historii pomimo moich prośb. Na kolejne pytanie, dlaczego nie pisze, ostatecznie wyjął zeszyt i zanotował temat. W trakcie lekcji wykorzystałam krótki film (...) dotyczący bieżącego tematu (...). Omawiając temat, zatrzymuję film po to, aby uczniowie, przede wszystkim (*tu: jw.*), mając na uwadze jego dostosowanie, wiem, że potrzebuje więcej czasu na przepisanie, mogli zanotować ważne informacje. Gdy gumki zaczęły spadać z ławki, uczeń zaczął wchodzić pod ławkę, wtedy podeszłam do niego, nachyliłam się i wskazując palcem na pozostałe gumki, poleciłam schować je do plecaka. Z pewnością mówiłam zdecydowanym tonem w związku z brakiem reakcji oraz coraz bardziej niekomfortową sytuacją dla całej klasy. O zaistniałej sytuacji poinformowałam mamę ucznia przez dziennik. Bez wpisywania punktów ujemnych. W czasie lekcji nie doszło do opisanego szarpania za koszulkę w celu podniesienia do góry spod ławki ani też cytuję: «wydzierania» się na ucznia. Używam zdecydowanego tonu jako formy dyscyplinującej klasę.

Dnia 20.12. 2023 r. na małej sali gimnastycznej odbyła się próba generalna, przed koncertem kołęd, który przygotowywałyśmy dla całej szkoły. Na sali była z nami pani (...) nauczycielka muzyki i pani (...) nauczyciel współorganizujący. Uczniowie ustawili się pod ścianą według wcześniejszych ustaleń. Zawsze staram się, aby uczeń (*tu: jw.*) nie stał blisko kolumn mając na uwagę jego wrażliwość na hałas, jak również w towarzystwie osób, które mogłyby dodatkowo rozpraszać jego uwagę. Po rozpoczęciu próby, usłyszałam jak nauczyciel muzyki, kilkukrotnie prosi uczniów, w tym (*tu: jw.*), aby nie przeszkadzali. Następnie uczennice, które nie mogły przećwiczyć swoich kwestii solowych i w duetach, z powodu zachowania kolegi (*tu: jw.*), zwracały mu uwagę podniesionym tonem, żeby przestał im przeszkadzać. Podeszłam do uczniów i zwróciłam uwagę wszystkim chłopcom, również (*tu: jw.*), aby się skupili i pozwolili przeprowadzić próbę. Do kilku chłopców powiedziałam po imieniu. Do (*tu: jw.*) podeszedł nauczyciel współorganizujący i rozmawiali chwilę na temat zachowania.

Nigdy nie znęcałam się psychicznie ani fizycznie nad żadnym z moich uczniów, a osoby ze specjalnymi potrzebami traktuję według zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej. Jestem również specjalistą w zakresie terapii pedagogicznej i prowadzę zajęcia korekcyjno-

kompensacyjne w naszej szkole. Rozumiem potrzeby uczniów z trudnościami. Nadmienię tylko, że tydzień wcześniej rozmawiałam z panią (*tu: dane osobowe rodzica*) na temat sprawdzianu z historii (mama robiła sobie zdjęcie telefonem). Rozmowa była miła i przebiegała w przyjaznej atmosferze. Pani (*tu: dane osobowe rodzica*) przeprosiła mnie za nerwowe sytuacje, które wcześniej miały miejsce. Poinformowała mnie, że bardzo się cieszy, że wróciłam z tygodniowego zwolnienia. Powiedziała również, że (*tu: dane osobowe dziecka*) bardzo mnie lubi i też się cieszy. Złożyłyśmy sobie świąteczne życzenia i umówiliśmy na spotkanie po świętach”.

W wyjaśnieniach, przedłożonych dyrektorowi, nauczycielka muzyki zrelacjonowała: „W dniu 20.12.2023 r. uczestniczyłam w próbie generalnej przed występem świątecznym w wykonaniu . Razem ze mną w próbie uczestniczyły koleżanki (*tu: dane osobowe nauczycielek*), które zajmowały się tworzeniem dekoracji na występ. Miałam problemy techniczne z odtwarzaniem podkładów muzycznych do piosenek, więc czasem tworzyły się przerwy w ciągłości przedstawienia. W tym czasie w klasie następowało rozprężenie, śmiechy czy głośne rozmowy i powrót do dalszej próby był przerywany upomnieniami z mojej strony, nie zawsze skutecznie. W pewnym momencie z pomocą przyszła mi (*wychowawczyni – przyp. wiz.*), która zdyscyplinowała klasę, w tym chłopców, którzy najbardziej przeszkadzali. Naturalnie, mówiła wzmocnionym głosem, ponieważ w przypadku głośnego zachowania grupy inny sposób jest bezskuteczny. W międzyczasie (*nauczyciel współorganizujący – przyp. wiz.*) podchodził (*tu: dane osobowe dziecka, którego dotyczy sprawa – przyp. wiz.*) uspokajając go i proponując rozmowę, (*uczeń - przyp. wiz.*) odmówił. Pani (...) jako nauczyciel wspomagający uczestniczy w prowadzonych przeze mnie lekcjach muzyki. Jej obecność jest tak naturalna i dyskretna, że prowadzenie lekcji przebiega całkowicie naturalnie, tok lekcji nie jest w żaden sposób przerywany. Podchodzi cichutko do (*tu: dane osobowe dziecka*), kiedy jest taka potrzeba lub kiedy kontroluje czy uczeń pracuje albo notuje. Najczęściej przykuca przy ławce i cichutko rozmawia. Kiedy potrzeba dłuższej rozmowy wychodzi z uczniem z klasy. Interweniuje również w przypadku niewłaściwego zachowania innych uczniów w klasie. Nigdy nie przekroczyła norm ogólnie pojętej kultury czy właściwego zachowania wobec jakiegokolwiek dziecka”.

Notatka sporządzona dla dyrektora szkoły przez nauczyciela współorganizującego zawiera następujące informacje: „(...) Podczas próby kilkoro uczniów, w tym (*tu: dane osobowe dziecka, którego dotyczy sprawa – przyp. wiz.*) przeszkadzało w przygotowaniach do koncertu (śmianie się, wykazywanie postawy nieadekwatnej do okoliczności). Nauczyciel muzyki pani (...) zwróciła uczniom uwagę i poprosiła o skupienie, zaznaczając w swojej wypowiedzi, że podczas występu przed publicznością, będzie ono bardzo potrzebne. Skupienie uwagi zostało przywrócone na krótką chwilę. W czasie indywidualnych wystąpień, jedna z dziewczynek zwróciła się do (*tu: jw.*) podniesionym tonem głosu, aby przestał się wygłupiać, bo przeszkadza. Po uwadze dziewczynki zainterweniowała (*wychowawczyni – przyp. wiz.*) prosząc ponownie stanowczym głosem wszystkich uczniów o poprawne zachowywanie się. Ja podeszłam do (*tu: dane osobowe dziecka, którego dotyczy sprawa – przyp. wiz.*) prosząc go kilkakrotnie o wyjście ze mną z salki gimnastycznej w celu przeprowadzenia rozmowy wychowawczej. (*uczeń - przyp. wiz.*) odmówił podkreślając, że jest wszystko w porządku i że nie ma potrzeby wychodzenia z sali oraz że już nie będzie przeszkadzał. Po mojej interwencji udało się zakończyć próbę bez dalszych upomnień”.

Podczas kontroli ustalono, że obowiązki nauczyciela współorganizującego kształcenie specjalne są realizowane w oddziale w wymiarze 10 godz. tygodniowo. Nauczycielka przekazała, że zgodnie z przydziałem czynności, realizuje swoje zadania na:

- języku polskim i lekcji z wychowawcą w poniedziałki,

- geografii i matematyce we wtorki,
- języku polskim i muzyce w środy,
- historii i matematyce w czwartki,
- wychowaniu fizycznym i matematyce w piątki.

Pani dyrektor podkreśliła, że obecność nauczyciela współorganizującego na wychowaniu fizycznym została wprowadzona na prośbę rodzica. Jak wynika z powyższego przydziału, nauczycielka nie uczestniczy w zajęciach historii we wtorki, dlatego nie mogła odnieść się do zajęcia na lekcji z 19.12.2023 r. Natomiast jest obecna na lekcji z wychowawcą w poniedziałki oraz na historii w czwartki. Czując się częścią klasy, stwierdza, że uczniowie 5b mają pozytywne relacje ze swoim wychowawcą, który nie tylko przekazuje wiedzę, ale także podejmuje szereg działań wychowawczych. Ponadto, inspirowanie i potrafi wykazać indywidualne podejście do każdego ucznia, dzięki czemu dzieci czują się swobodnie w zadawaniu pytań, dzieleniu się swoimi pomysłami i obawami. Jej zdaniem, ucząca prowadzi atrakcyjne lekcje, zaciekawia. Nieustannie jest otoczona gromadką uczniów. Ma z nimi bardzo dobry kontakt i dba o dobrą atmosferę wśród dzieci. Nauczycielka oświadcza, że nie była świadkiem sytuacji, w których wychowawczyni krzyczała na dzieci.

W dniu kontroli wychowawczyni zademonstrowała przebieg zdarzenia z rozsypkami gumkami. Nauczycielka wskazała, że uczeń zajmował pozycję przy stoliku na swoim krześle, w pierwszej ławce w środkowym rzędzie. Ona stała z boku tego stolika. Kiedy uczeń wchodził pod ławkę ona ze swojej strony pochyliła się, żeby pomóc mu zebrać gumki. Podczas tej demonstracji pani dyrektor wyraziła przypuszczenie, że w takich warunkach uczeń mógł zahaczyć odzież o elementy stolika.

Kierująca szkołą informuje, że tego dnia, kiedy otrzymała zawiadomienie-skargę o możliwości stosowania przez nauczyciela przemocy fizycznej i psychicznej wobec dziecka w dniach 19 i 20.12.2023 r., rodzic ucznia złożył jeszcze 2 odrębne pisma. Jedno z prośbą o zwiększenie wymiaru godzin nauczyciela współorganizującego z 10 godz. do 20 godz. z uwagi na zaistniałe na terenie szkoły nieprawidłowości, niebezpieczne sytuacje fizyczne i psychiczne. Drugie, o zmianę dotychczasowego nauczyciela współorganizującego ze względu na niedopełnienie obowiązków. Bezpośrednio po świętach tj. 28.12.2023 r. odbyła się osobista rozmowa z matką, która dotyczyła podniesionych przez rodzica kwestii. Niezależnie od przeprowadzonej rozmowy, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodzica, pani dyrektor zobowiązała się do pisemnej odpowiedzi na poruszone sprawy.

Po upływie świątecznej przerwy 3.01.2024 r. w została przeprowadzona przez pedagoga szkolnego ankieta pn. *Klimat i relacje w klasie*. W anonimowej ankiecie wzięło udział 16 z 18 uczniów oddziału. Zdecydowana większość 13 z 18 ankietowanych (81,25%) stwierdziła, że dobrze się czuje w swojej klasie, natomiast 3 badanych (18,75%) wybrało odpowiedź „nie”. 6 uczniów (37,5%) wskazało wychowawczynię jako osobę, do której zwróciliby się z problemem – był to najwyższy wynik. Dzieci oceniły swoją relację z wychowawcą następująco:

- bardzo dobre – 3 wskazania,
- dobre – 7 wskazań,
- czasem dobre czasem złe, obojętne, normalne, słabe, niezbyt dobre, złe – po 1 głosie.

Na pytanie o to, jakie przedmioty uczniowie lubią, w zakresie od 0 do 6 wskazań, historia otrzymała 3 głosy. W pytaniu odwrotnym, którego przedmiotu dzieci nie lubią, w zakresie od 0 do 9 wskazań, historię wskazano 2 razy. Respondenci odpowiedzieli, że najbardziej przeszkadza im na lekcjach:

- hałas/głośnie zachowanie – 5 wskazań,
- nic – 5 wskazań,

parafa dyrektora szkoły/placówki

Kam

parafa/y kontrolującego/ych

Bg

- kolega – 2 wskazania,
- personalne wskazanie ucznia, którego dotyczy sprawa – 4 wskazania.

Na podstawie przeprowadzonego badania sformułowano rekomendacje i wnioski dotyczące m.in. przeprowadzenia pogłębionej diagnozy klimatu w szkole oraz w poszczególnych klasach w ramach programu profilaktycznego „Falochron”, przypominania uczniom o zasadach przyjętych w szkole, podjęcia działań zmierzających do poprawy relacji w grupie oraz wypracowania wspólnych rozwiązań służących wyciszeniu zachowania uczniów podczas zajęć edukacyjnych.

Tego samego dnia – 3.01.2024 r., pani dyrektor przeprowadziła rozmowę indywidualną z uczniem, którego sytuacja jest badana. W spotkaniu uczestniczył pedagog szkolny. Według dyrekcji, relacja chłopca była zgodna z informacjami wcześniej przekazywanymi przez matkę i nie wносиła do sprawy nowych wątków. Następnie 4.01.2024 r. szkolny pedagog i psycholog przeprowadziły w warsztaty na temat przemocy. Podczas zajęć dzieci miały możliwość pisemnego lub ustnego zgłoszenia nieprawidłowości związanych z naruszaniem praw dziecka/ucznia, które wydarzyły się w szkole lub w klasie. Większość uczniów opisywała sytuacje związane z negatywnymi zachowaniami, które przejawiał wspomniany uczeń. Matka, po rozmowie z synem o ww. zajęciach, kontaktowała się telefonicznie z psychologiem szkolnym.

W świetle zgromadzonych informacji, pani dyrektor 04.01.2024 r. udzieliła matce pisemnej odpowiedzi uznając zarzuty wniesione do pracy obu nauczycielek za bezzasadne.

Dnia 5.01.2024 r. matka ucznia, którego dotyczy sprawa, zarzuciła pracownikom szkoły, że nie potrafią w sposób właściwy przeprowadzić działań wyjaśniających. Zakwestionowała badanie ankietowe oraz zajęcia przeprowadzone przez nauczycieli-specjalistów. Przyprowadziła do dyrektora szkoły swojego syna oraz dwoje dzieci, które, jej zdaniem, są świadkami w sprawie. Przedłożyła dyrekcji pisemne zgody rodziców na ich przesłuchanie. Pani dyrektor najpierw porozmawiała z dwojgiem uczniów w obecności pani wicedyrektor i pedagoga szkolnego. Ich niejasne wyjaśnienia nie pozwoliły pracownikom szkoły na stwierdzenie, że doszło do opisywanych przez rodzica zdarzeń. Następnie, do obecnych, dołączył syn wnioskującej, który przekazał, że schylając się po gumki recepturki został pociągnięty za koszulkę przez nauczycielkę. W jego odczuciu było to „szarpnięcie” i taką wersję przekazał mamie. Po tych wyjaśnieniach gabinet dyrektora opuściło dwoje dzieci. Wróciła matka chłopca. W dalszej części rozmowy, dziecko było szczegółowo wypytywane przez matkę o to, jak przebiegają lekcje historii i matematyki oraz jakie ma trudności na tych przedmiotach. Dyrektor zapewnił rodzica, że uczeń na historii będzie otrzymywał do wklejenia gotowe notatki oraz że na wszystkich godzinach ww. przedmiotów będzie obecny drugi nauczyciel. Ustalono, zgodnie z oczekiwaniem matki, że wychowawczyni porozmawia z uczniem w obecności pedagoga specjalnego. Taka rozmowa odbyła się 10.01.2024 r.

Bezpośrednio po spotkaniu z matką 5.01.2024 r. pani dyrektor udzieliła rodzicowi pisemnej odpowiedzi, w której potwierdziła, że podjęła już działania zmierzające do zwiększenia wymiaru zatrudnienia nauczyciela współorganizującego, jednak nie wpływają oferty na publikowane ogłoszenia o naborze. Doraźnie wzmocni wsparcie poprzez dodatkowy udział psychologa na niektórych zajęciach edukacyjnych. W dniu kontroli zarządzająca zespołem poinformowała, że w wyniku pozyskania nauczyciela do przedszkola, będzie mogła dokonać zmian organizacyjnych i po feriiach zimowych, , będzie pracowało 2 nauczycieli współorganizujących, łącznie w pełnym wymiarze.

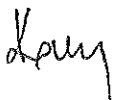
W nawiązaniu do opisywanych powyżej zdarzeń, pani dyrektor dodaje, że, w tym okresie, otrzymała pisma od 7 zaniepokojonych rodziców z których płynęły obawy i zapytania w sprawie możliwego usunięcia tak dobrego wychowawcy. Zasygnalizowali również, że uczeń (*którego sytuacja jest badana – wiz.*) na komunikatorze internetowym (grupa uczniowska) zapytał rówieśników, czy widzieli, co zrobiła mu pani na historii? Rodzice wyrazili wątpliwość, co do formy i sposobu prowadzenia konwersacji, gdyż ich zdaniem nie był to poziom piątoklasisty. W tej sytuacji pani dyrektor udała się na zebranie z rodzicami 22.01.2024 r. zaświadczać, że nie planuje zmiany wychowawcy w

Odnosząc się do podniesionej, w piśmie do kuratorium, sprawy zastosowania przemocy przez wychowawczynię wobec chłopca, w toalecie na I piętrze segmentu N budynku, w dniu 28.11.2023 r. na długiej przerwie o 12²⁵-12⁴⁵ oraz nieudzielenia uczniowi wsparcia przez nauczyciela współorganizującego, pani dyrektor oświadczyła, że nagranie z monitoringu wizyjnego jest już niedostępne. Zrelacjonowała, że po odebraniu 29.11.2023 r. e-maila od matki, zweryfikowała zapis monitoringu. Opisała, że na monitoringu zobaczyła, jak kilku uczniów, w tym (*tu: dane osobowe dziecka, którego dotyczy sprawa – przyp. wiz.*), wchodziło i wychodziło z toalety – 3 razy. Nauczyciel dyżurujący zareagował i podszedł do drzwi toalety, otworzył i po chwili chłopcy opuścili pomieszczenie, bez wskazywanego ucznia. Nauczyciel nadal stał naprzeciwko łazienki i obserwował drzwi. Następnie na nagraniu pojawia się wychowawczyni i razem z nauczycielką dyżurującą podeszły do toalety. Wychowawczyni weszła do środka do umywalkowej części pomieszczenia a nauczycielka dyżurująca przytrzymała drzwi i patrzyła do wnętrza. Po chwili na nagraniu pojawia się nauczyciel współorganizujący, który również podchodzi do toalety i rozmawia z obecnymi, następnie odchodzi. Wychowawczyni przytrzymując drzwi wskazała chłopcu kierunek i uczeń poszedł w stronę sali.

Pani dyrektor przekazała, że po obejrzeniu nagrania, porozmawiała z nauczycielkami i poprosiła je o pisemne wyjaśnienia. Z notatki nauczyciela dyżurującego wynika, że uczeń, którego dotyczy sprawa, spędził w toalecie całą przerwę. Co jakiś czas otwierał drzwi i sprawdzał, czy nauczyciel patrzy. Po dzwonku na lekcję, na korytarzu pojawiła się, wracająca ze swojego dyżuru, wychowawczyni chłopca. Została poinformowana o przybywającym w ubikacji uczniu. Obie panie podeszły do toalety i poprosiły chłopca o opuszczenie pomieszczenia. Zapytały, dlaczego całą przerwę spędził w łazience, odpowiedział, że nie wie. Dopytały, czy ma ze sobą telefon komórkowy. Odpowiedział, że nie i pokazał puste kieszenie spodni. W tym czasie podeszła do nich nauczycielka współorganizująca, która zapytała, czy coś się stało i czy potrzebna jest pomoc. Po otrzymaniu zapewnienia od wychowawczyni, że wszystko jest w porządku, udała się na swoje zajęcia. Następnie wychowawczyni pouczyła chłopca, że jeśli nie korzysta z toalety, to powinien przebywać na korytarzu. Potem, przytrzymując drzwi, wskazała chłopcu kierunek udania się na lekcje.

W dniu kontroli, wychowawczyni odniosła się do opisywanego powyżej zdarzenia, potwierdzając jego przebieg. Wyraziła przypuszczenie, że być może nieświadomie i przypadkiem dotknęła ucznia dużą torbą z podręcznikami, którą miała na ramieniu. Podobnie, przebieg zdarzenia potwierdziła nauczycielka współorganizująca, zaznaczając, że kiedy zatrzymała się przy toalecie z zapytaniem, co się stało, nic nie wzbudziło jej niepokoju, chłopiec nie płakał i nie był zasmucony ani zdenerwowany.

Kierująca zespołem, po zbadaniu zgłoszonej sprawy, tego samego dnia skontaktowała się z matką i przekazała jej swoje ustalenia. Następnego dnia tj. 30.11.2023 r. odbyło się w szkole spotkanie, którego celem było usprawnienie komunikacji pomiędzy poszczególnymi

członkami zespołu specjalistów oraz nauczycielami uczącymi a rodzicem. Poruszono z matką kwestie monitorowania zachowania ucznia w czasie lekcji i przerw oraz uwzględniania w ocenie zachowania specyfiki jego zaburzenia. Wyjaśniano również zajście w toalecie oraz podjęto próbę naprawienia relacji mamy z wychowawcą i nauczycielem współorganizującym. W spotkaniu uczestniczyli: dyrektor, wychowawca, nauczyciel współorganizujący, pedagog specjalny, psycholog oraz nauczyciele zajęć rewalidacyjnych i specjalistycznych.

W badaniu ankietowym, przeprowadzonym w dniu kontroli, wzięło udział 15 z 18 uczniów 5b, co stanowi 83,3%. Na pytanie: „Czy w Twojej szkole nauczyciele informowali uczniów o prawach dziecka i prawach ucznia?”, 92% uczniów (14 wskazań) stwierdziło, że są informowani przez wychowawcę lub innego nauczyciela na lekcjach, ale również poprzez gazetkę czy szkolną stronę internetową; żaden uczeń nie wybrał odpowiedzi „nie”; 1 wskazanie (6,7%) dotyczyło twierdzenia „trudno powiedzieć”.

Uczniom zadano pytanie: „Czy zdarza się, że nauczyciel w stosunku do Ciebie (pomijając żarty, które nie sprawiały Ci przykrości), używa takich słów, których celem jest ośmieszenie?”. Według 86,7% uczniów (13 wskazań) „nie, nigdy to się nie zdarzyło”; 6,7% (1 wskazanie) – odpowiedź „tak, zdarzyło się 4 razy lub więcej” i 6,7% (1 wskazanie) – „trudno powiedzieć”. W części otwartej tego pytania respondent, który udzielił twierdzącej odpowiedzi, nie wskazał przykładów/okoliczności tego rodzaju zdarzeń.

W pytaniu: „Czy zdarzyło się, że nauczyciel w stosunku do Ciebie użył siły, popychając Cię lub szarpnąć?”, 86,7% uczniów (13 wskazań) zgodziło się z twierdzeniem „nie, nigdy to się nie wydarzyło”; 6,7% (1 wskazanie) odpowiedź „tak, zdarzyło się 2-3 razy” i 6,7% (1 wskazanie) – „trudno powiedzieć”. W części otwartej tego pytania badany, który udzielił twierdzącej odpowiedzi wyjaśnił: „To było w klasie, nie pamiętam, ale na pewno I-III. Mój wychowawca dość mocno przesunął mnie bolało mnie to. Wtedy chyba była jakaś próba”.

Ankietowani zapytani o to, „Czy widziałeś, że nauczyciel w stosunku do innego ucznia w Twojej klasie użył takich słów, których celem było ośmieszenie (pomijając żarty, które nie sprawiały jemu przykrości) lub poniżenie lub zastraszenie?” odpowiedzieli, że „nie, nigdy to się nie wydarzyło” – 66,7% uczniów (10 wskazań); „tak, zdarzyło się 2-3 razy” – 6,7% (1 wskazanie) i „tak, zdarzyło się 4 razy lub więcej” – 6,7% (1 wskazanie). Twierdzenie „trudno powiedzieć” wybrało 3 uczniów (20%). W części otwartej tego pytania, do wskazania „tak, zdarzyło się 2-3 razy” nie podano opisu. W przypadku zdania „tak, zdarzyło się 4 razy lub więcej” respondent napisał „nie pamiętam”.

Na pytanie: „Czy widziałeś, że nauczyciel w stosunku do innego ucznia w Twojej klasie użył siły, popychając go lub szarpnąć?”, 60% uczniów (9 wskazań) stwierdziło, że „nie, nigdy to się nie wydarzyło”; 13,3% (2 wskazania) uznało, że „tak, zdarzyło się raz” i 6,7% (1 wskazanie) „tak, zdarzyło się 2-3 razy”; odpowiedź „trudno powiedzieć” wybrało 3 uczniów (20%). W części otwartej tego pytania, do wskazania „tak, zdarzyło się raz” wyjaśniono: „Na historii (...) schylił się, bo mu coś spadło, a pani (...) do niego podeszła i go szarpnęła za koszulkę”, „Nauczyciel szarpnął kolegę na lekcji widziałam, że chciał coś podnieść”. W przypadku zdania „tak, zdarzyło się 2-3 razy” badany napisał „nie pamiętam”.

W pytaniu: „Czy czujesz się w szkole bezpiecznie?”, 66,7% uczniów (10 wskazań) zgodziło się z twierdzeniem „tak”; żaden uczeń nie wybrał odpowiedzi „nie”; 4 wskazania (26,7%) dotyczyły twierdzenia „trudno powiedzieć”. Jeden ankietowany nie wybrał żadnej odpowiedzi. Napisał „zależy”.

Surowe wyniki ankiet pokazują, że w zdecydowanej większości uczniowie znają prawa dziecka i prawa ucznia. Większość z nich czuje się w szkole bezpiecznie. Również w ocenie większości ankietowanych w szkole nie dochodzi do przypadków naruszenia praw dziecka ze strony nauczycieli. Analizując głosy mniejszości należy zachować ostrożność z uwagi na fakt, że szkoła dwukrotnie tj. 3.01.2024 r. – ankietą i 4.01.2024 r. – warsztaty z psychologiem

i pedagogiem, stworzyła uczniom możliwość zgłoszenia niepokojących działań nauczycieli. Nie można pominąć ryzyka sugestywnego oddziaływania na małoletnich świadków zdarzenia.

Podczas obserwowanych zajęć historii, w oddziale nr. 1, wzajemna relacja pomiędzy nauczycielem i uczniami była życzliwa i oparta na zasadach szacunku. Nauczyciel uśmiechał się do uczniów, żartował, zwracał się do nich po imieniu, w tym używał zdrobnień. Uczniowie reagowali pozytywnie na postawy uczącej. Nauczyciel wielokrotnie upewniał się, czy wszyscy zapisali, zrozumieli; udzielał wskazówek pomagających uczniom uczyć się; wyjaśniał trudne pojęcia; dostosowywał tempo pracy; monitorował samodzielną pracę uczniów w zeszytach przechadzając się po sali, stosował techniki motywujące młodzież do skupienia; udzielał konstruktywnej informacji zwrotnej; stwarzał przestrzeń do zadawania pytań. Obserwowano wysoką samodzielność grupy w tworzeniu uzupełniających zapisków do otrzymanej grafonotki oraz sprawne podążanie za działaniami nauczyciela. Dużą radość i zaangażowanie dzieci wywołało wykorzystanie „pudełka z pytaniami” w fazie podsumowującej. Uczniowie byli skupieni na wykonywanych zadaniach, zdyscyplinowani, spokojni. Pomagali sobie wzajemnie. Mieli równe szanse udziału w lekcji; byli aktywni; chętnie wykonywali polecenia; zgłaszali się do odpowiedzi lub odpowiadali zbiorczo. W krótkim wywiadzie kończącym obserwację, uczniowie entuzjastycznie zadeklarowali, że bardzo im się podobało i że lekcja niczym nie różniła się od pozostałych zajęć historii. Obserwowana lekcja była poprawna pod względem metodycznym oraz zgodna z przyjętym w szkole programem nauczania.

Dziecko, którego dotyczy sprawa objęte jest kształceniem specjalnym na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Zespół uczących i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem opracował indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (dalej również: IPET), o którym mowa w art. 127 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, z późn. zm.). Zespół opracował IPET, na II etap edukacji, po dokonaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia (dalej również: WOPFU), uwzględniając diagnozę i wnioski sformułowane na jej podstawie oraz zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, zgodnie z § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1309) – zwanego w dalej „rozporządzeniem”. Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny został opracowany zgodnie z wytycznymi określonymi w § 6 ust. 1 rozporządzenia. Dokument określa:

- zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych, o których mowa w art. 44b ust. 8 pkt 1 z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, z późn. zm.) do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w szczególności przez zastosowanie odpowiednich metod i form pracy, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia;
- zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z dzieckiem ukierunkowane na poprawę jego funkcjonowania oraz działania o charakterze rewalidacyjnym, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia;
- formy i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia. W bieżącym roku szkolnym są realizowane zajęcia korekcyjno-kompensacyjne w wymiarze 1 godziny tygodniowo oraz zajęcia integracji sensorycznej w wymiarze 1 godziny, co 2 tygodnie, zgodnie z prośbą rodzica.

Ponadto, uczeń korzysta z indywidualnych konsultacji z psychologiem, które odbywają się, w wymiarze 0,5 godziny, co 2 tygodnie;

- działania wspierające rodziców ucznia oraz – w zależności od potrzeb – zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia;
- zajęcia rewalidacyjne, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia. Są prowadzone w wymiarze 2 godzin tygodniowo;
- zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami ucznia, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia;
- po uwzględnieniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dziecka, zespół nie stwierdził potrzeby realizowania wybranych zajęć edukacyjnych indywidualnie z uczniem – podstawa prawna: § 6 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia.

Rodzie każdorazowo był powiadamiany pisemnie, w sposób przyjęty w szkole, o terminie każdego spotkania zespołu i możliwości uczestniczenia w tym spotkaniu, zgodnie z § 6 ust. 11 rozporządzenia. Stosownie do § 6 ust. 12 rozporządzenia, matka dziecka otrzymała kopię WOPFU i IPET-u.

Ustalono, że uczeń początku roku szkolnego wziął udział w 31 z 38 godzin zajęć rewalidacyjnych, 13 z 18 godzin zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, 5 z 12 godzin zajęć integracji sensorycznej i w 5 spotkaniach z psychologiem. Ponadto, dyrekcja została poinformowana przez ... ych również poza szkołą. ... a.

Pani dyrektor i wychowawczynie wyjaśniły, że ze względu na występujące u dziecka zaburzenia integracji sensorycznej w zakresie m.in. nadreaktywności układu słuchowego, wyciszono szkolny dzwonek na I piętrze w segmencie N, gdzie mieści się sala oddziału ... Uczniowi umożliwiono poruszanie się w szkole w specjalnych słuchawkach. Na wprost sali zajęć lekcyjnych mieszczą się gabinety pedagoga i psychologa, z których dziecko może skorzystać chcąc się wyciszyć. Z dokumentacji wynika, że wspomniane zaburzenia integracji sensorycznej dotyczą również występowania nadreaktywności w zakresie dotyku powierzchniowego oraz sfery motorycznej.

Wychowawczynie zrelacjonowała, że kiedy na początku klasy czwartej pojawiły się pierwsze trudności z funkcjonowaniem chłopca w grupie, za zgodą matki i w jej obecności oraz z udziałem pedagoga specjalnego, 7.11.2022 r. odbyło się zebranie z rodzicami na temat zespołu Aspergera. Według nauczycielki, spotkanie przebiegało w przyjaznej atmosferze, rodzice okazali pełne zrozumienie dla deficytów ucznia. Następnie, również za zgodą rodzica i samego ucznia, w ówczesnej ... został przeprowadzony cykl zajęć edukacyjno-wychowawczych w tym temacie, z uwzględnieniem trudności osób z zespołem Aspergera w kontaktach społecznych i codziennym ich funkcjonowaniu. Zdaniem wychowawczynie, od tego czasu, rówieśnicy wykazują wobec kolegi więcej cierpliwości i wyrozumiałości. Spostrzeżenia te podzieliła, przydzielona od czwartej klasy, nauczycielka współorganizująca, dodając, że uczniowie są też bardziej empatyczni, odpowiedzialni i troskliwi oraz z reguły gotowi, aby pomóc chłopcu w trudniejszych sytuacjach.

W ocenie nauczycielki współorganizującej, uczeń, którego dotyczy sprawa, jest chłopcem wysokofunkcjonującym i zazwyczaj dobrze koncentrującym się na wykonywanym zadaniu.

Nie zawsze panuje nad wyrażaniem swoich emocji. Kiedy siedział w pierwszej ławce, podczas zajęć lekcyjnych zdarzało się, że utrudniał pracę nauczycielom prowadzącym zajęcia, komentując sprawy niezwiązane z tematem (najczęściej w takich sytuacjach odwracał się do kolegów, wypowiadał różne uwagi, rozbieszał ich i czasem opowiadał o grach komputerowych). Grupa oddziałowa raczej spokojnie reagowała na te zachowania – cierpliwie czekając na działanie nauczyciela. Sytuacja uległa poprawie po przeniesieniu chłopca, w porozumieniu z rodzicem, do ostatniej ławki, co nastąpiło w grudniu 2023 r. Wychowawczynie i pani dyrektor uzupełniają, że uczeń zapytany o to, dlaczego nie pracuje, odpowiada: „. Nauczyciel współorganizujący deklaruje, że kiedy jest potrzeba chłopiec otrzymuje inne, dodatkowe materiały. Ponadto, podczas zajęć edukacyjnych stale monitoruje jego pracę, udziela wskazówek i pomaga w skoncentrowaniu się na zadaniach. Wyjaśnia uczniowi sytuacje trudne, jak i intencje innych osób. Zapewnia, że zawsze jest gotowa poświęcić czas, aby wesprzeć dziecko. Nieustannie informuje ucznia o możliwości sygnalizowania swoich próśb, trudności czy potrzeb. Nauczycielka relacjonuje, że w czasie indywidualnych rozmów z podopiecznym, nie raz usłyszała od niego, że wie o tym, że zawsze może na nią liczyć. Zaś sama matka nierzadko słownie dziękowała jej za wsparcie syna, w tym nazwała ją „aniołem”.

Poszerzając kontekst sprawy, pani dyrektor informuje o licznych, zgłaszanych przez rodzica uwagach krytycznych, pouczających czy nawet podważających kompetencje pracowników szkoły. Według kierującej szkołą, nauczyciele, w tym i ona, każdorazowo reagują na zgłaszane przez rodzica sugestie i pozostają z nią w stałym kontakcie w trosce o dobro dziecka.

Odnosząc się do kwestii pisma rodzica z dnia 12.01.2024 r. pani dyrektor poinformowała, że przygotowuje odpowiedź i zostanie ona udzielona w terminie.

10. Wnioski wynikające z przeprowadzonych czynności kontroli:

- 1) Sprawy przedstawione w piśmie do kuratorium były na bieżąco wyjaśniane przez dyrektora szkoły. Rodzic został poinformowany o wynikach podjętych ustaleń. Nie budzą zastrzeżeń działania dyrektora w tym zakresie.
- 2) Rekomenduje się wzmocnienie nadzoru pedagogicznego w zakresie prowadzenia kontroli przestrzegania przez nauczycieli praw dziecka, w związku z sytuacjami raportowanymi przez głosy mniejszości w przeprowadzonym badaniu ankietowym.
- 3) Kształcenie specjalne oraz wsparcie psychologiczno-pedagogiczne ucznia niepełnosprawnego organizuje się zgodnie z przepisami.
- 4) Przeprowadzone czynności kontrolne nie potwierdzają stosowania przez nauczyciela przemocy psychicznej i fizycznej wobec ucznia. Poza kompetencją kuratora oświaty jest badanie prawdziwości oświadczeń składanych przez osoby dorosłe.

11. Opis ujawnionych nieprawidłowości w zakresie nieobjętym kontrolą w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły: **nie dotyczy.**

12. Na podstawie art. 55 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, z późn. zm.) **zaleceń nie wydano.**

Termin realizacji: **nie dotyczy**

WIZYTATOR

B. Góma
..... *Glinice*, 05.02.2024 r.

podpis kontrolującego, miejsce i data podpisania protokołu

DYREKTOR ZSP nr 2

J. Jurek
..... *Glinice*, 05.02.2024 r.

podpis dyrektora szkoły/placówki, miejsce i data podpisania protokołu

13. Poświadczenie odbioru protokołu kontroli:

DYREKTOR ZSP nr 1

K. K.
mgr Krystyna Kondrusiewicz *Glinice*, 05.02.2024 r.

podpis dyrektora szkoły/placówki, miejsce i data odbioru protokołu

Dyrektorowi szkoły/placówki, w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania protokołu kontroli, przysługuje prawo zgłoszenia pisemnego, umotywowanego zastrzeżenia dotyczącego ustaleń zawartych w protokole kontroli do Śląskiego Kuratora Oświaty, ul. Powstańców 41a, 40-024 Katowice, zgodnie z § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 15).

Protokół kontroli sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

